

Консолидирани Финансиски Извештаи и
Извештај на Независниот Ревизор

Адинг АД, Скопје и подружници

31 декември 2018

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1
Консолидиран извештај за финансиската состојба	4
Консолидиран извештај за сеопфатната добивка	5
Консолидиран извештај за промените во капиталот	6
Консолидиран извештај за паричните текови	7
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	8
Прилози	

Извештај на независниот ревизор

Grant Thornton DOO
Ul. Sv. Kiril i Metodij 52 b- 1/20
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (2) 3214 700
F +389 (2) 3214 710
E Contact@mk.gt.com
www.grantthornton.mk

До Раководството и Акционерите на
Матичното друштво Адинг АД, Скопје

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните консолидирани финансиски извештаи на Друштвото Адинг АД, Скопје („Матичното друштво“) и неговите подружници (во понатамошниот текст заедно како „Групата“), составени од Консолидиран извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2018 година, како и Консолидиран извештај за сеопфатната добивка, Консолидиран извештај за промените во капиталот и Консолидиран извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 4 до 45.

Одговорност на Раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на консолидирани финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали консолидираните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во консолидираните финансиски извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во консолидираните финансиски извештаи, било поради измама или грешка.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година

При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на консолидираните финансиски извештаи на Групата со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Групата. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење со резерва.

Основа за мислење со резерва

- 1 Како што е објавено во Белешка 9.1 кон придружните консолидирани финансиски извештаи, вложувањата на Матичното Друштво во придружените друштва Адинг Схими Парс, Иран и Адинг Хелас АБЕЕ Грција, со состојба на 31 декември 2018 година изнесуваат 18,440 илјади денари и 1,478 илјади денари, соодветно. Овие вложувања се евидентирани по нивната набавна вредност што не е во согласност со прифатената сметководствена политика објавена во Белешката 2.2 кон придружните консолидирани финансиски извештаи. Освен тоа, ние не бевме во состојба, со примена на процедура на независна верификација како и други ревизорски процедури, да стекнеме доволно соодветни ревизорски докази во поткрепа на овие вложувања. Понатаму, нивните евидентирани износи не се усогласени со регистрираните износи според Регистарот на директни инвестиции кои се води при Централниот Регистар на Република Македонија. Соодветно, не бевме во состојба да утврдиме дали некои корекции на погореспоменатите вложувања со состојба на 31 декември 2018 година би биле неопходни.
- 2 Како што е објавено во Белешка 11 кон придружните консолидирани финансиски извештаи, салдото на побарувањата од купувачи со состојба на 31 декември 2018 година вклучува побарувања од домашни и странски купувачи во износ од 87,930 илјади денари. Групата не направи проценка на ризикот од ненаплатливост ниту има признаено резервација од нивно обезвреднување, согласно прифатената сметководствена политика објавена во Белешка 2.13 кон овие консолидирани финансиски извештаи. Поради природата на расположливите податоци и информации, ние не бевме во состојба да направиме таква сопствена проценка и да утврдиме дали е потребна резервација од обезвреднување на погореспоменатите побарувања со состојба на 31 декември 2018 година.

Мислење со резерва

Наше мислење е дека, освен за можниот ефект од прашањата на кои се укажува во пасусот „Основата за мислење со резерва”, консолидираните финансиски извештаи ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Групата на ден 31 декември 2018 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Матичното Друштво е исто така одговорно за изготвување на консолидираниот годишен извештај за работењето на Групата за 2018 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на консолидираниот годишен извештај, со историските финансиски информации објавени во консолидираната годишна сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2018, во согласност ревидорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (А) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски информации објавени во консолидираниот годишен извештај за работењето на Групата за 2018 година, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со информациите објавени во консолидираната годишна сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2018.

Скопје,
09 април 2019 година

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Управител
Марјан Андонов

Овластен ревизор
Маја Атанасовска

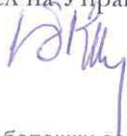
² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година

Консолидиран извештај за финансиската состојба

	Бел.	31 декември 2018 000 МКД	31 декември 2017 000 МКД
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	5	215,911	220,968
Нематеријални средства	6	1,499	2,212
Вложувања во недвижности за изнајмување	7	19,952	21,433
Вложувања			
- Вложувања во придружени друштва	9.1	29,456	29,289
- Финансиски средства расположливи за продажба	9.2	851	652
		267,669	274,554
Тековни средства			
Финансиски побарувања	10	1,865	20
Побарувања за данок на добивка		788	866
Побарувања од купувачи и останати побарувања	11	193,701	185,531
Залихи	12	40,360	54,484
Парични средства и еквиваленти	13	13,983	5,584
		250,697	246,485
Нетековни средства наменети за продажба	14	1,763	1,763
Вкупно средства		520,129	522,802
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал			
Акционерски капитал	15	182,174	182,174
Резерви		50,423	50,183
Нераспределена добивка		97,712	105,511
Вкупно капитал		330,309	337,868
Обврски			
Нетековни обврски			
Позајмици	16	70,395	75,262
		70,395	75,262
Тековни обврски			
Тековна доспеаност на долгорочни позајмици	16	43,235	34,110
Обврски спрема добавувачи и останати обврски	17	74,376	75,016
Обврски за данок на добивка		1,814	546
		119,425	109,672
Вкупно обврски		189,820	184,934
Вкупно капитал и обврски		520,129	522,802

Овие консолидирани финансиски извештаи се одобрени од Раководството на Матичното Друштво на ден 19 март 2019 година и се потпишани во негово име од:

Г-дин Благоја Дончев
Претседател на Управен Одбор

Г-ѓа Јелена Гаца
Раководител на Финансии

Консолидиран извештај за сеопфатната добивка

	Бел.	Година што завршува на	
		2018	31 декември 2017
		000 МКД	000 МКД
Приходи од продажба	18	430,310	425,673
Останати деловни приходи	19	9,553	7,390
Промена на залихите на готови производи		1,949	(1,841)
Материјали, услуги и набавна вредност на продадени	20	(303,366)	(270,894)
Трошоци за користи на вработените	21	(73,377)	(89,978)
Депрецијација и амортизација	5,6,7	(12,950)	(12,309)
Останати деловни трошоци	22	(36,739)	(45,564)
Добивка од деловни активности		15,380	12,477
Финансиски приходи	23	383	1,775
Финансиски (расходи)	23	(5,728)	(7,363)
Нето финансиски (расходи)		(5,346)	(5,588)
Учество во (загубата) на придружените друштва	9.1	167	17
Добивка пред оданочување		10,201	6,906
Данок на добивка	24	(5,199)	(4,240)
Добивка за годината		5,002	2,666
Останата сеопфатна добивка:			
Вреднување на обј.вр. на фин.средства расположливи		199	91
Ефект од преведување на странски валути		24	(4,685)
Вкупна сеопфатна добивка за годината		5,225	(1,928)
Добивка за годината расположлива за акционерите		5,002	2,666
Вкупна сеопфатна добивка расположлива за		5,225	(1,928)
Заработувачка по акција – основна и разводнета (МКД по акција)	25	14	7

Консолидиран извештај за промените во капиталот

	Акционерски капитал					Вкупно 000 МКД
	Акции во оптег	Сопствен и Акции	Премии	Резерв и	Нераспре- делена добивка	
	000 МКД	000 МКД	000 МКД	000 МКД	000 МКД	
1 јануари 2018	203,382	(18,940)	(2,268)	50,183	105,511	337,868
Распоред на нераспоредена добивка (Бел.15)	-	-	-	-	(10,370)	(10,370)
Распоред во резерви Биро	-	-	-	17	(17)	-
Трансакции со сопствениците	-	-	-	17	(10,386)	(10,370)
Корекции (Бел.15)	-	-	-	-	(2,414)	(2,415)
Добивка за годината	-	-	-	-	5,002	5,002
<i>Останата сеопфатна добивка:</i>						
Вреднување на вложувања (Бел. 9.2, 15)	-	-	-	199	-	199
Преведување на странско работење	-	-	-	24	-	24
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	223	5,002	5,225
31 декември 2018 година	203,382	(18,940)	(2,268)	50,423	97,712	330,309
1 јануари 2017	203,382	(10,713)	(226)	54,762	113,729	360,934
Распоред на нераспоредена добивка (Бел.15)	-	-	-	15	(9,127)	(9,112)
Откупени сопствени акции (Бел.15)	-	(8,227)	(2,042)	-	-	(10,269)
Трансакции со сопствениците	-	(8,227)	(2,042)	15	(9,127)	(19,381)
Корекции (Бел.15)	-	-	-	-	(1,757)	(1,757)
Добивка за годината	-	-	-	-	2,666	2,666
<i>Останата сеопфатна добивка:</i>						
Вреднување на вложувања (Бел. 9.2, 15)	-	-	-	91	-	91
Преведување на странско работење	-	-	-	(4,685)	-	(4,685)
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	(4,594)	2,666	(1,928)
31 декември 2017 година	203,382	(18,940)	(2,268)	50,183	105,511	337,868

Консолидиран извештај за паричните текови

	Бел.	Година што завршува на 31 декември	
		2018 000 МКД	2017 000 МКД
Оперативни активности			
Добивка пред оданочување		10,201	6,906
Корегирано за:			
Депрецијација и амортизација	5,6,7	12,950	12,309
Нето расходи / (приходи) од камати	23	5,123	6,745
Учество во нето средствата на придружените друштва	9.1	(167)	(17)
Отпис и резервирање поради обезвреднување на побарувања	22	6,168	8,416
Нето сметководствена вредност на расходувана опрема	22	2,798	24
Добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема	19	(335)	(36)
Кусоци	22	45	66
Наплата на целосно резервирани побарувања	19	(549)	(249)
Отпис на обврски	19	(254)	(295)
		35,980	33,869
Промени во оперативните средства и обврски			
Побарувања од купувачи и останати побарувања		(26,989)	9,941
Залихи		14,077	(6,713)
Обврски спрема добавувачи и останати обврски		8,879	19,503
		31,947	56,600
Платени камати		(5,142)	(6,938)
Платен данок од добивка		(3,853)	(5,758)
Нето паричен тек од оперативни активности		22,952	43,904
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема и вложувања во недвижности		(10,826)	(11,128)
Прилив од продадени недвижности, постројки и опрема		335	36
Приливи од дадени кредити		-	88
(Одлив) од дадени кредити		(1,845)	-
Прилив по камати		19	193
Нето паричен тек искористен за инвестициони активности		(12,317)	(10,811)
Финансиски активности			
Прилив по кредити		116,108	43,300
(Отплата) по кредити		(111,850)	(57,992)
Откуп на сопствени акции		-	(10,269)
Исплата на дивиденди		(6,433)	(8,532)
Нето паричен тек искористен за / од финансиски активности		(2,175)	(33,493)
Нето промена на паричните средства		8,460	(400)
Парични средства и еквиваленти на почетокот		5,584	10,631
Преведување на странски валути		(61)	(4,647)
Парични средства и еквиваленти на крајот	13	13,983	5,584

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

1 Општи податоци

Адинг ад, Скопје („Матичното Друштво“) и неговите подружници (понатаму заедно како Групата) се занимава со производство и пласман на широка палета адитиви и други хемиски материјали, претежно за потребите на градежната индустрија, како и со проектирање, инженеринг и трговија. Групата ги извршува деловните активности на територијата на Република Северна Македонија како и на надворешните пазари, главно во нејзиното соседство (Република Бугарија – земја членка на Европската Унија и Република Србија).

Матичното Друштво – Адинг ад, Скопје е акционерско друштво основано во Република Македонија. Друштвото е регистрирано, согласно одредбите на Законот за Трговските Друштва, кај Основниот Суд Скопје и во Скопје, под под срег.бр. 14605/95 од 14.03.1996 година. Седиштето на Друштвото е лоцирано на следната адреса: Скопје, Новоселски Пат бр. 11 (1409).

Подружницата Инвест А Дооел Скопје поседува Лиценца А за надзор на градба од прва категорија издадена од Министерство за Транспорт и Врски со број н.076/А од 12 март 2013 година и е со важност до 12 март 2020 година и Лиценца Б за изведувач на градби од втора категорија од министерство за транспорт и врски со број н.031/Б од 11 февруари 2010 година и е со важност до 11 февруари 2019 година и последователно продолжена со број И.031/Б од 12 февруари 2017 до 12 февруари 2024 година.

Консолидираните финансиски извештаи на Групата ги вклучуваат финансиските извештаи на Матичното Друштво и неговите подружници кои се под негова контрола. Контролата на Матичното Друштво врз неговите подружници се остварува преку способноста Матичното Друштво да управува со финансиските и деловните политики на подружниците, како и да ги користи придобивките од нивните активности. Следната табела ги прикажува консолидираните подружници и учеството на Матичното Друштво во нивниот капитал со состојба на датумот на консолидираниот извештај за финансиска состојба:

			2018	(000 мкд) 2017
	%	Дејност		
БЦА, дооел, Скопје, РСМ	100.00	П/во, инженеринг и тргов.	9,345	9,345
Инвест А дооел, Скопје, РСМ	100.00	Проектирање и инжен.	192	192
Адинг Бугарија, ЕООД, Р. Бугарија	100.00	Трговија	18,423	18,423
Адинг доо, Белград, Р. Србија	100.00	Трговија	614	614
Биро Проект дооел, Скопје, РСМ	100.00	Проектирање	15,724	15,724
			44,298	44,298

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие консолидирани финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основи за подготовка

Овие консолидирани финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр. 28/2004 ... 61/2016) и Правилникот за водење сметководство (“Службен весник на РМ” бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 2010 година и 107 од 2011 година). Според овој Правилник се пропишува водењето сметководство во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) вклучувајќи ги и Толкувањата на постојниот комитет за толкување (ПКТ) и Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (КТМФИ) издадени на 1 јануари 2009 година.

Консолидираните финансиски извештаи се подготвени според концептот на историска вредност освен за финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства и обврски (вклучувајќи и деривативни инструменти), доколку постојат, кои се мерат по објективната вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Подготовката на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени и објавени во Република Северна Македонија бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара Раководството на Групата да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за консолидираните финансиски извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Овие консолидирани финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2018 и 2017. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие консолидирани финансиски извештаи се изразени во илјади Денари, која е презентациона и функционална валута, освен доколку не е поинаку наведено.

2.2 Консолидација

Подружници

Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот на пренесување на контролата до датумот на престанокот на истата. Стекнувањето на подружниците е евидентирано според методот на набавна вредност, при што трошокот за стекнувањето претставува објективна вредност на дадените средства, издадените акции или превземените обврски на датумот на стекнувањето, вклучително и непосредните расходи направени за целите на стекнувањето. Вишокот на трошокот на стекнувањето над неговата објективна вредност претставува гудвил. Интеркомпаниските трансакции, салда и нереализирани добивки од трансакциите помеѓу деловните субјекти се елиминирани. Нереализираните загуби се елиминирани исто така, освен во случај кога трошокот не може да биде надоместен.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Консолидација (продолжува)

Придружени друштва

Придружени друштва се субјекти врз кои Матичното Друштво има значително влијание, но не ги контролира истите. Постоенето на значително влијание се утврдува преку следното: застапеност во одборот на директори, учество во процесот на креирање политики и донесување на одлуки, материјални трансакции, меѓусебна размена на раководен персонал и обезбедување на суштински технички информации, и каде учеството во капиталот се движи помеѓу 20 и 50% од гласачките права. Вложувањата во придружените друштва се евидентирани според методот на главнина. Нереализираните добивки или загуби од трансакциите помеѓу Групата и придружените друштва се елиминирани согласно обемот на учеството на Групата во овие ентитети. При елиминирање на нереализираните загуби, средствата се тестираат за загуби поради обезвреднување.

2.3 Деловни комбинации

Групата го применува методот на стекнување во сметководството за деловни комбинации. Пренесениот надомест, од страна на Групата за да стекне контрола на подружница, се пресметува како збир од објективни вредности на пренесените средства, настанатите обврски и сопственичките учествата од страна на Групата на датумот на стекнување, кои вклучуваат објективна вредност на средство или обврска кои произлегуваат од превземенниот ангажман на надомест. Трошоците за стекнување се признаваат во периодот кога настанале.

Групата признава стекнати средства кои можат да се идентификуваат и потенцијални обврски во деловната комбинација, без оглед на тоа дали тие биле претходно признаени во финансиските извештаи на стекнувачот пред периодот на стекнување. Стекнатите средства и потенцијалните обврски обично се мерат по објективна вредност на датумот на стекнување.

Гудвилот се евидентира по одделното признавање на нематеријалните средства кои може да се идентификуваат. Гудвилот се пресметува како вишок над збирот на а) објективната вредност на пренесениот надомест, б) признатиот износ на неконтролираното учество на стекнувачот и в) објективната вредност на сите постоечки сопственички учества на стекнувачот на датумот на стекнување, над објективни вредности на нето средствата кои може да се идентификуваат на датумот на стекнување. Доколку објективните вредности на нето средствата кои може да се идентификуваат го надминуваат погоре пресметаниот збир, вишокот износ (т.е. добивка направена при поволна набавка) претставува добивка од поволна набавка. Пред признавање на добивка од поволна набавка, стекнувачот треба повторно да процени дали правилно ги идентификувал сите стекнати средства, превземени обврски како и било кои дополнително утврдени средства или обврски идентификувани во текот на процесот на ревидирање, како и на процедурите кои се користени при мерење на износите кои треба да бидат признаени на датумот на стекнување. Добивката треба да му биде припишана на стекнувачот.

2.4 Известување по сегменти

Деловен сегмент претставува група на средства и деловни активности за обезбедување на производи и услуги, кои се подложни на ризици различни од оние кај други деловни сегменти. Географскиот сегмент пак обезбедува производи и услуги во рамки на одредено економско опкружување подложно на ризици различни од оние кај другите географски сегменти.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.5 Трансакции во странски валути

Функционална и презентациона валута

Трансакциите деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари со примена на официјалниот среден курс на денот на трансакцијата. Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари („Денари“) по средниот курс на Народната Банка на Република Северна Македонија на последниот ден од пресметковниот период. Сите добивки и загуби кои произлегуваат од курсните разлики прикажани се во Консолидираниот извештај за сеопфатната добивка како приходи или расходи од финансирање во периодот на нивното настанување. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Консолидираниот извештај за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на консолидираниот извештај за финансиска состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2018	31 декември 2017
1 УСД	53.6887 денари	51.2722 денари
1 ЕУР	61.4950 денари	61.4907 денари

Членки на групата

Приходите и расходите и позициите на финансиската состојба на сите членки на Групата чија функционална валута е различна од валутата на презентација се преведени во презентационската валута како што следи:

- Средствата и обврските се пресметани според средниот курс на датумот на Извештајот на финансиската состојба,
- Приходите и расходите се преведени со употреба на просечниот курс за периодот на известување (освен ако просечниот курс не претставува разумна основа за изразување на кумулативниот ефект на курсевите на денот на трансакцијата, во кој случај е користен курсот на трансакцијата), и
- Курсните разлики произлезени од погоренаведеното се прикажани како посебна ставка во останатата сеопфатна добивка.

2.6 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавна вредност или по претпоставена набавна вредност намалена за акумулираната депрецијација и резервирањето поради обезвреднување, доколку постои. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Претпоставената набавна вредност претставува ревалоризирана набавна вредност на одредени ставки на недвижностите, постројките и опремата кои се ревалоризирани во периодите пред 2003 година, по пат на примена на коефициенти за индексирање утврдени од страна на Државниот Завод за Статистика.

Цената на чинење на средствата, изградени во сопствена режија, се состои од трошокот за материјал, директна работна сила и соодветни општи производни трошоци.

Трошоците по камати за позајмици кои се користат за финансирање на изградба на недвижностите, постројките и опремата се капитализираат, за време на периодот кој е потребен да се завршат и подготват средствата за нивно ставање во употреба. Останатите трошоци по основ на позајмици се евидентирани како трошок.

**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)**

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Групата поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери.

Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во консолидираниот извештај за сеопфатната добивка во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Не се пресметува депрецијација на земјиштето и инвестициите во тек. Депрецијацијата на останатите ставки на недвижностите и опремата се пресметува правопрпорционално, со цел, да се распредели набавната или претпоставената набавна вредност до нивните резидуални вредности низ проценетиот век на употреба, како што следи:

Проценетиот век на употреба на ставките на недвижностите и опремата, е како што следи:

Згради	40 години
Погонска опрема	10 години
Останата опрема и моторни возила	4-5 години

Резидуалните вредности како и векот на употреба на средствата се проверуваат и доколку е потребно се корегираат, на секој датум на консолидираниот извештај за финансиска состојба. Евидентираната вредност на средствата се намалува веднаш до нивната надоместлива вредност во случај кога евидентираната вредност ја надминува надоместливата вредност (Белешка 2.9).

Приходите или расходите поврзани со отуѓувања или ставање вон употреба се одредуваат по пат на споредба на приливите од отуѓување со евидентираните износ и се евидентираат во консолидираниот извештај за сеопфатна добивка како деловни приходи.

2.7 Вложувања во недвижности за изнајмување

Недвижностите, сопственост на Групата, кои се чуваат, пред се, со цел остварување приход од нивно изнајмување, наместо за употреба во редовниот тек на деловните активности, за административни потреби или за нивна продажба, се признаени како вложувања во недвижности за изнајмување.

Недвижностите за изнајмување, кои се состојат од деловен простор, се евидентирани според нивната набавна вредност, намалена за соодветната исправка на вредноста и евентуалното резервирање поради обезвреднување.

Депрецијацијата на ставките на овие недвижности се пресметува правопрпорционално, со цел, да се распредели набавната или претпоставената набавна вредност до нивните резидуални вредности низ проценетиот век на употреба како што е обелоденето во Белешка 2.6.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.8 Нематеријални средства

Нематеријалните средства стекнати од страна на Групата, со ограничен век на употреба, се евидентирани според нивната набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби од обезвреднување, доколку постојат.

Последователните набавки се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите останати трошоци се признаваат во добивки или загуби во периодот кога настануваат.

Амортизацијата на нематеријалните средства се пресметува пропорционално во период од пет години. Резидуалните вредности на нематеријалните средства и проценетиот век на употреба се прегледуваат на секој датум на известување

2.9 Обезвреднување на нефинансиските средства

Недвижностите, постројките и опремата, нематеријалните средства и вложувањата во недвижности за изнајмување со дефиниран век на употреба, се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираној износ на средствата не може да се надомести. Секогаш кога евидентираној износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од обезвреднување во консолидираној извештај за сеопфатна добивка. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребната вредност е сегашната вредност на проценетите идни готовински приливи што се очекува да произлезат од континуираната употреба на средствата и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за поединечни средства или, ако е тоа неможно, за целата група на средства која генерира готовина.

2.10 Нетековни средства наменети за продажба

Нетековните средства се класифицирани како средства кои се чуваат за продажба кога нивниот евидентиран износ треба да се надомести првенствено преку продажна трансакција, а се смета дека постои голема веројатност за продажбата да се оствари. Тие се евидентирани по понискиот од евидентираној износ и објективната вредност, намалено за трошоците за продажба, доколку нивниот евидентиран износ се надомести пред се преку продажната трансакција наместо преку нивна континуирана употреба.

2.11 Финансиски средства

Групата ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, финансиски средства кои се чуваат до доспевање, кредити и побарувања и финансиски средства расположиви за продажба. Класификацијата зависи од целите за набавка на финансиските средства. Раководството ги класифицира финансиските средства во моментот на нивното првично признавање.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски средства наменети за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел да се продаде во краток рок. Средствата во оваа категорија се класифицираат како тековни средства. Групата нема класифицирано средства во оваа категорија на датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Вложувања чувани до доспевање се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата и со фиксен период на доспевање кои Групата има намера и можност да ги чува до периодот на доспевање. Со состојба на 31 декември 2018 година Групата нема класифицирано средства во оваа категорија на датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на известување. Кредитите и побарувањата на Групата на датумот на известување се состојат од побарувања од купувачи и останати побарувања, дадени позајмици како и парични средства и парични еквиваленти.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативи, кои се било креирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории. Тие се вклучени во нетековни средства освен ако раководството нема намера да го отуѓи вложувањето во рок од 12 месеци од датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба. Финансиските средства на Друштвото на датумот на консолидираниот Извештајот за финансиската состојба се состојат од вложувања во акции во домашни финансиски институции.

Признавање и мерење на финансиски средства

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата – датумот на кој што Друштвото има обврска да го купи или продаде средството. Финансиските средства кои се признаваат според објективна вредност преку добивки или загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка. Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста. Финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата се последователно евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Финансиски средства (продолжува)**

Сите финансиски средства кои не се признаваат според објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат по нивната објективна вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Добивките или загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка како останати нето добивки / загуби во периодот кога настануваат. Приходите од дивиденди од финансиските средства преку добивки и загуби се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка како дел од останатите приходи во моментот кога Групата има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Промените на објективната вредност на монетарните и не-монетарните вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаени во останатата сеопфатна добивка.

Кога хартиите од вредност класифицирани како расположливи за продажба се продаваат или се оштетени, акумулираната корекција на објективната вредност признаена во останатата сеопфатна добивка се вклучува во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност. Каматите од средствата расположливи за продажба, пресметани врз основа на ефективната каматна стапка се признаваат во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка како финансиски приходи. Приходи од дивиденди од финансиските средства расположливи за продажба се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка како дел од останатите приходи во моментот кога Групата има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Обезвреднување на финансиски средства**а. Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност**

На секој датум на консолидираниот Извештај за финансиска состојба, Групата проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Финансиското средство или групата на финансиски средства, се оштетени, и загуба поради обезвреднување се евидентира само ако постои објективен доказ за обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани кои се случиле по првичното признавање на средствата и дека настанот има влијание на очекуваните идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Како докази за обезвреднување може да се земат индикациите дека должникот или групата должници имаат значајни финансиски тешкотии, доцнење при исплата на главница и камата, веројатност дека ќе влезат во стечај или друга реорганизација, и каде што постојат видливи индикации за намалување на идните парични текови како што се промените во економските услови кои кореспондираат со загубата.

**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Финансиски средства (продолжува)**

За категоријата кредити и побарувања износот на загубата поради обезвреднување претставува разлика помеѓу евидентираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентираниот износ на средството се намалува и износот на загубата истовремено се признава во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка. Доколку кредитот или средството кое се чува до доспевање е со променлива каматна стапка, тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот претставува стапката на мерење на било која загуба од обезвреднување. На пример, Групата може да го измери обезвреднувањето на средството врз основа на објективната вредност на инструментот, користејќи пазарна цена.

Доколку во некој последователен период износот на обезвреднувањето се намали и тоа намалување може објективно да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на обезвреднувањето (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка.

б. Финансиски средства расположливи за продажба

На секој датум на консолидираниот Извештај за финансиска состојба, Групата проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. За должнички хартии од вредност, Групата ги користи критериумите наведени во подточка (а). Кај сопственички хартии од вредност расположливи за продажба, значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на хартиите од вредност под нивната набавна вредност претставува индикатор дека средството е оштетено. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба – измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за загубата поради обезвреднување претходно признаена во консолидираниот Извештај за финансиската состојба, се отстранува од капиталот и се признава во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка.

Загубите поради обезвреднување признаени во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка за вложувањата во инструменти на капиталот не се коригираат преку консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка.

Доколку во некој последователен период објективната вредност на должничките инструменти евидентирани како финансиски средства расположливи за продажба се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со некој настан по датумот на евидентирањето на обезвреднувањето во добивките или загубите, претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција во консолидираниот Извештај на сеопфатна добивка.

2.12 Залихи

Залихите се евидентирани по пониската помеѓу набавната вредност односно цената на чинење и нето продажната вредност. Нето продажната вредност претставува продажна вредност во секојдневниот тек на работата, намалена за трошоците за комплетирање, маркетинг и дистрибуција. Цената на чинење на залихите ги вклучува трошоците на директните материјали, директната работна сила, останатите директни трошоци и поврзани на нив општи производни трошоци.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.13 Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувања од купувачите претставуваат износи од купувачи за продадени стоки или извршени стоки во нормалниот тек на работењето. Доколку наплатата на побарувањата се очекува за една или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг), побарувањата се класифицирани како тековни средства. Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни побарувања.

Побарувањата од купувачи иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради обезвреднување. Резервирање поради обезвреднување се признава кога постои објективен доказ дека Групата нема да може да ги наплати сите доспееани побарувања според нивните оригинални услови на плаќање.

Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени. Значајните должници се тестираат за обезвреднување на индивидуална основа. Останатите побарувања со слични карактеристики на кредитен ризик се проценуваат групно.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентируваниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентируваниот износ на средството се признавање на поврзаните загуби преку сметка за резервирање поради обезвреднување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради обезвреднување во тековниот консолидиран Извештај за сеопфатната добивка. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековна добивка во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка.

2.14 Пребивање на финасиските инструменти

Финансиските средства и обврски се пребиваат и нето вредноста се презентира во Извештајот за финансиска состојба, кога постои законско извршно право за пребивање на признаените вредности и постои можност да се порамнат на нето основа или пак истовремено да се реализираат средствата и подмират обврските.

2.15 Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања кои доспеваат во периоди не подолги од 3 месеци.

2.16 Капитал, резерви и акумулирани добивки

Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани во капиталот како намалување на приливите.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Капитал, резерви и акумулирани добивки (продолжува)

Сопствени акции

Кога Групата откупува свој акционерски капитал, платените надоместоци, вклучувајќи ги надворешните трошоци кои се директно поврзани, се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции се додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надоместоци се евидентирани во акционерскиот капитал.

Резерви

Резервите, кои се состојат од законски и други слободни резерви (за реинвестирана добивка и резерви за сопствени акции) се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законска регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Групата.

Нераспределена добивка

Нераспределената добивка ги вклучува задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

2.17 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со содржината на договорниот аранжман.

Сите финансиски обврски на Групата се категоризирани во категоријата финансиски обврски по амортизациона набавна вредност и се состојат од позајмици и добавувачи и останати обврски.

Обврски спрема добавувачи

Обврските кон добавувачи се обврски за плаќање за стоки или услуги кои се стекнати во нормалниот тек на работењето. Обврските се евидентираат како тековни доколку плаќањето на истите се изврши во рок една година или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг). Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни обврски.

Обврските кон добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трошоците на трансакција. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност; разликите помеѓу примањата (намалени за трошоците на трансакцијата) и надоместливиот износ се признаваат во консолидираниот Извештај за сеопфатната добивка за времетраењето на позајмиците, користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Надоместоците кои се плаќаат за воспоставување на кредитни линии се признаваат како трошок за трансакцијата на позајмицата доколку постои веројатност дека дел или целата линија ќе се повлече. Во овој случај, надоместокот се одложува до моментот на повлекувањето.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски обврски (продолжува)

Доколку не постои доказ дека ќе се повлече одреден дел или сите кредитни линии, надоместокот се капитализира како однапред извршени плаќања за ликвидност и се амортизира за периодот на аранжманот. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Групата има безусловно право за подмирување на обврската за најмалку 12 месеци по датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

2.18 Трошоци за позајмување

Општите и посебните трошоци за позајмици директно поврзани со стекнување, изградба или производство на квалификувани средства, кои претставуваат средства за кои е потребен значителен период на време да се подготват за нивната наменска употреба или продажба, се додаваат на набавната вредност на тие средства, до моментот кога средствата се значително подготвени за нивната наменска употреба или продажба.

Приходите од вложувања стекнати од привремена инвестиција на специфични обврски по кредити каде се очекуваат трошоците за квалификувани средства се одземаат од трошоците за позајмување кои можат да се квалификуваат за капитализација.

Сите останати трошоци за позајмици се признаени во добивки или загубите во периодот во кој настанале.

2.19 Наем

Групата признава постоење на договор за наем врз основа на суштината на договорот во зависност од тоа дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

Групата како закупец

Финансиски наем е тековен закуп на средство кој на Групата суштински му ги пренесува ризиците и бенефитите поврзани за сопственоста на предметот на наем. Закупените средства се капитализираат во моментот на отпочнувањето на наемот по нивната објективна вредност или ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните наем плаќања. Наем плаќањата се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на наем обврските со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот. Капитализираните средства за наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот работен век на средството или според наем периодот, ако не постои реална сигурност дека Групата ќе стекне сопственост над средството до крајот на наем периодот. Групата нема класифицирани средства во оваа категорија.

Исплатите на оперативен наем се признаваат како трошок на правопрпорционална основа во текот на наем периодот. Поврзаните трошоци како што се трошоци за одржување и осигурување се признаваат во периодот на нивното настанување.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Наем (продолжува)

Групата како закуподавач

Наемот каде Групата како закуподавач суштински ги задржува сите ризици и бенефити од сопственоста на средството се класифицира како оперативен наем. Иницијалните директни трошоци кои се јавуваат при договорите за оперативен наем во консолидираниот извештај за финансиска состојба се презентираат како одложени трошоци и се признаваат како добивки / загуби во текот на наем периодот на иста основа како приход од наемнини.

Непредвидените наемнини се признаваат како приход во периодот во кои се јавиле.

Однапред платените наемнини се признаваат како одложен приход.

2.20 Тековен и одложен данок на добивка

Данокот на добивка за известувачкиот период претставува збир на тековниот и одложениот данок на добивка.

Тековен данок на добивка

Основа за пресметка и плаќање на тековниот данок на добивка по стапка од 10% претставува добивката пред оданочување утврдена во Извештајот за сеопфатна добивка, корегирана за одредени помалку искажани приходи и непризнаени трошоци за даночни цели, даночниот кредит како и други даночни ослободувања. Правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби утврдени во тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Даночните обврзници кои ќе вршат исплати на акумулирани добивки остварени во периодот од 2009 до 2013 година за дивиденди и други распределби од добивката имаат обврска да пресметаат и платат данок на добивка.

Одложен данок на добивка

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот даночен расход се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година, Групата нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временски разлики на овие датуми.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.21 Надомести за вработените

Придонеси за пензиско осигурување

Групата има пензиски планови согласно домашната регулатива за социјално осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во првиот и вториот пензиски столб кои се одговорни за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Групата признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Групата има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Обврски при пензионирање на вработените

Групата, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ еднаков на двомесечна просечна плата. Групата нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за консолидираните финансиски извештаи.

2.22 Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

-Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и

-Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните органи се вклучува како дел од побарувањата или обврските во Извештајот за финансиската состојба.

2.23 Резервирања

Резервирање се признава кога Групата има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на консолидираниот извештај за финансиска состојба и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.24 Признавање на приходите и расходите

Приходите се состојат од приходи од продадени производи и трговски стоки и извршени услуги. Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест, односно надоместот што треба да се прими за продадените производи и трговски стоки и обезбедените услуги, нето од данокот на додадена вредност и евентуално одобрените продажни попусти.

Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, постои веројатност за прилив на идни економски користи поврзани со трансакцијата, настанатите трошоци или трошоците кои ќе настанат можат веродостојно да се измерат и кога критериумите за признавање на секоја поделна категорија на приходи се задоволени. Приходите се признаени како што следи:

Приходи од продажба на производи и стоки – градежни материјали

Приходот од продажба на производи и стоки се признава во моментот на испорака до корисникот, кога корисникот ги прифаќа стоките, а наплатливоста на поврзаните побарувања е разумно обезбедена.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

Приходи од наемнини

Приходи од наемнини на средства под оперативен наем се признаваат во добивките и загубите на пропорционална основа во текот на наем периодот. Непредвидените наемнини, доколку ги има, се признаваат како интегрален дел од вкупните приходи од наемнини во текот на наем периодот.

Донации

Приходите од донации почетно се признаваат како одложени приходи кога постои разумна сигурност дека тие ќе бидат примени и дека Групата ќе ги исполни условите поврзани со давањето на донацијата. Донациите кои претставуваат надомест на трошоци кои ги направило Групата се признаваат во добивките или загубите на систематска основа во периодот во кој трошоците се признаени. Донациите кои претставуваат надомест за набавна вредност на средства на Групата се признаваат во добивките или загубите на систематска основа пропорционално распоредени низ животниот век на средството.

Финансиски приходи и трошоци

Финансиските приходи се признаваат на временска основа која го одразува ефективниот принос на средствата.

Финансиските трошоци се состојат од трошоци за камата на обврските по позајмици и трошоци за камата на задоцнети плаќања. Трошоците за позајмици се признаваат во добивки или загуби со користење на методот на ефективна камата.

Приходи од дивиденди

Приходот од дивиденди се признава кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Признавање на приходите и расходите (продолжува)

Пребивање на приходите и расходите

Во текот на своето редовно работење, Групата учествува во други трансакции кои не генерираат приходи, туку се инцидентни во однос на главните активности кои генерираат приходи. Групата ги презентира резултатите од таквите трансакции преку пребивање на секој приход со соодветните расходи кои произлегуваат од истата трансакција, кога ова презентирање ја одразува суштината на трансакциите или настаните.

2.25 Договори за изградба

Кога резултатот од договорот за изградба може веродостојно да се измери, приходите и трошоците се признаваат според степенот на комплетирање на договорените активности на датумот на Извештајот за финансиска состојба, измерен врз основа на проверка на извршената работа. Кога резултатот од договорот за изградба не може веродостојно да се измери, приходот од договорот за изградба се признава во висина на фактички настанатите трошоци, за кои постои веројатност дека ќе бидат надоместени. Трошоците од договорот за изградба се признаваат во моментот на нивното настанување. Кога е веројатно дека вкупните трошоци по договорот ќе ги надминат вкупните приходи, очекуваните загуби се признаваат веднаш на товар на тековната добивка.

2.26 Распределба на дивиденди

Распределбата на дивиденди на акционерите на Групата е евидентирана како обврска во консолидираните финансиски извештаи во периодот кога тие се одобрени од акционерите на Групата.

2.27 Грешки

Грешките може да произлезат во однос на признавањето, мерењето, презентацијата и обелоденувањето на елементите од финансиските извештаи. Групата ги корегира материјалните грешки од претходниот период ретроактивно, во првиот сет на финансиски извештаи кои се одобрени за издавање откако тие ќе бидат откриени со повторно прикажување на споредбените износи за претходниот презентирани период во кој настанала грешката.

2.28 Превземени и неизвесни обврски

Не се евидентирани неизвесни обврски во консолидираните финансиски извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во консолидираните финансиски извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на консолидираниот извештај за финансиска состојба и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.29 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Трансакциите на Групата со поврзани субјекти се однесуваат на трансакциите во редовниот тек на работењето.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.30 Настани по датумот на известување

Настаните по датумот на известување кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на субјектот на денот на консолидираниот извештај за финансиска состојба (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во консолидираните финансиски извештаи. Настаните по датумот на известување за кои не може да се врши корегирање се прикажуваат во белешките во случај кога се материјално значајни.

3 Управување со финансиски ризици

3.1 Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Групата се изложени на различни ризици од финансиски карактер, вклучувајќи кредитен ризик и ризици поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Групата се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимализирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Групата.

Управувањето со ризици на Групата го врши Раководството на матичното друштво врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, кредитен ризик, употребата на вложувањата и пласманите на вишокот ликвидни средства.

3.2 Пазарни ризици

Ризик од курсни разлики

Групата има деловни активности на меѓународните пазари, и е изложено на ризик од курсни разлики кој се јавува од изложеноста кон различни валути. Групата не користи инструменти за обезбедување од ризик од курсни разлики. Раководството врши непосредна секојдневна контрола врз нето позицијата на Групата за секоја валута поединечно, како и вкупно за сите валути.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Групата деноминирани во странски валути е како што следи:

		2018 000 МКД	2017 000 МКД
Средства			
Парични средства и еквиваленти	ЕУР	4,516	1,480
Парични средства и еквиваленти	РСД	208	2,200
Парични средства и еквиваленти	БГЛ	58	576
Странски купувачи	ЕУР	49,633	10,014
Странски купувачи	РСД	82	8,238
Странски купувачи	БГЛ		22,295
		54,496	44,803
Обврски			
Странски добавувачи	ЕУР	27,614	23,883
Кредити	БГЛ	37,826	13,360
		65,439	37,243

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Следната табела ја прикажува осетливоста на Групата на 1% промена на курсот на еврото и 5% промена на курсот на останатите странските валути во однос на Денарот. Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на еврото за 1% и 5% за останатите странските валути.

Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку Денарот ја намали/зголеми својата вредност во однос на еврото за +/-1% и за останатите странските валути за +/- 5%.

Анализа на сензитивноста на странски валути

	Нето износи	1%	-1%	5%	-5%
ЕУР	32,129	321	(321)	1,606	(1,606)
РСД	82	1	(1)	4	(4)
БГЛ	(37,768)	(378)	378	(1,888)	1,888
Добивка/(Загуба)	(5,557)	(56)	56	(278)	278

2018

	Нето износи	1%	-1%	5%	-5%
ЕУР	(12,389)	(124)	124	-	-
БГЛ	9,511	-	-	475	(475)
РСД	10,438	-	-	522	(522)
Добивка/(Загуба)	7,560	(124)	124	997	(997)

2017

Ризик од каматни стапки врз готовинските текови и објективната вредност

Ризик од каматни стапки претставува ризикот дека објективната вредност или идните парични текови на финансиските инструменти ќе имаат промени поради промени во вредноста на пазарните каматни стапки. Групата е изложена на ризици поради промени на пазарните каматни стапки најмногу поради долгорочните обврски на Групата по основ на долг со варијабилни каматни стапки. Раководството на Групата е во најголема мера одговорно за дневно следење на состојбата на ризикот од нето каматни стапки и одредува лимити за намалување на потенцијалот од каматна неусогласеност. Следната табела ја прикажува изложеноста на Групата на ризици од каматни стапки:

	2018 000 МКД	2017 000 МКД
Финансиски средства		
<i>Некаматносни:</i>		
Финансиски средства расположливи за продажба	851	652
Финансиски побарувања	1,865	20
Побарувања од купувачи	189,122	169,514
Парични средства и еквиваленти	146	106
<i>Каматносни (фиксна каматна стапка):</i>		
Парични средства и еквиваленти	13,837	5,478
Вкупно	205,821	175,770

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

	2018 000 МКД	2017 000 МКД
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
Обврски спрема добавувачи	54,623	44,361
<i>Каматносни (со променлива каматна стапка):</i>		
Позајмици	113,630	109,372
Вкупно	168,253	153,733

Анализа на сензитивноста на каматни стапки

	Нето износ	2%	2018 -2%
Со променлива каматна стапка	(113,630)	(2,273)	2,273
			2017
	Нето износ	2%	-2%
Со променлива каматна стапка	(109,372)	(2,187)	2,187

Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2%.

3.3 Кредитен ризик

Групата нема значителна концентрација на кредитен ризик. Групата има политики со цел да обезбеди дека продажбата на производи и услуги се врши на клиенти со соодветна кредитна историја и кои го ограничуваат износот на кредитната изложеност на неговите клиенти. Максималната изложеност на Групата на ризик од кредитирање е претставена со евидентирано износ на секое финансиско средство во консолидираниот извештај за финансиска состојба, како што следи:

	2018	2017
Класи на финансиски средства – евидентирана вредност		
Финансиски средства расположливи за продажба	851	652
Финансиски побарувања	1,865	20
Парични средства и еквиваленти	13,983	5,584
Побарувања од купувачи	189,122	169,514
Вкупно	205,821	175,760

Кредитниот ризик за паричните средства и еквиваленти е материјално незначаен затоа што средствата се депонирани во реномирани банки со висок кредитен рејтинг.

Анализата на кредитниот квалитет на портфолиото на побарувањата од купувачи е обелоденета во Белешка 11.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3.4 Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно готовина и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувања од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Групата, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии.

Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски на Групата. Табелите се подготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски.

	Тековни		Не тековни	Вкупно
	до 12 месеци	1 до 5 години	Покасно од 5 години	
Со состојба на 31 декември 2018	000 МКД	000 МКД	000 МКД	000 МКД
Позајмици	74,067	39,563	-	113,630
Обврски спрема добавувачи	54,623	-	-	54,623
	128,690	39,563	-	168,253

	Тековни		Не тековни	Вкупно
	до 12 месеци	1 до 5 години	Покасно од 5 години	
Со состојба на 31 декември 2017	000 МКД	000 МКД	000 МКД	000 МКД
Позајмици	33,051	76,321	-	109,372
Обврски спрема добавувачи	44,361	-	-	44,361
	77,412	76,321	-	153,733

Наведените суми го означуваат договорниот ненамален паричен тек кој може да се разликува по евидентираната вредност на расходите на датумот на консолидираниот извештај за финансиска состојба.

3.5 Ризик при управување со капитал

Целите на Групата при управување со капиталот се овозможување истата да продолжи со понатамошна континуирана работа со цел да обезбеди приход за акционерите и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот со цел намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да ја одржи или прилагоди структурата на својот капитал, Групата може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на акционерите, да врати капитал на акционерите, да издаде нови акции или да продаде средства за да го намали долгот.

Показател на задолженост

Структурата на изворите на финансирање на Групата се состои од обврски, кои ги вклучуваат позајмиците со камата, пари и парични еквиваленти и главнина, која се состои од уплатен капитал, резерви и нераспределена добивка. Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање на годишна основа како однос на нето обврските по позајмици во однос со вкупниот капитал. Нето обврските по позајмици се пресметани како вкупни обврски по позајмици намалени за износот на паричните средства и паричните еквиваленти.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Ризик при управување со капитал (продолжува)

Показателот на задолженоста на крајот на годината е прикажан како што следи:

	2018	2017
Позајмици	113,630	109,372
Парични средства и еквиваленти	(13,983)	(5,584)
Нето обврски	101,665	103,788
Капитал	330,309	337,868
	0.31	0.31

3.6 Утврдување на објективна вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.6.1 Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Финансиските средства измерени според објективната вредност во извештајот за финансиска состојба се прикажуваат во согласност со хиерархијата на објективната вредност која ги групира финансиските средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во консолидираниот извештај за финансиска состојба се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи (во илјади Денари):

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	2018 Вкупно
Средства				
Финансиски средства расположливи за продажба	851	-	-	851

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	2017 Вкупно
Средства				
Финансиски средства расположливи за продажба	652	-	-	652

Финансиските средства расположливи за продажба се состојат од вложувања во хартии од вредност – акции кај домашни некотираны финансиски институции како и вложувања во домашни и странски некотираны друштва. Евидентирани се по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена на датумот на извештајот.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Утврдување на објективна вредност(продолжува)

3.6.2 Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективна вредност

Споредбата меѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во консолидираниот извештај за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Евидентирана вр.		Објективна вр.	
	2018	2017	2018	2017
Средства				
Финансиски побарувања	1,865	20	1,865	20
Побарувања од купувачи	189,122	169,514	189,122	169,514
Парични средства и еквиваленти	13,983	5,584	13,983	5,584
Вкупни средства	204,970	175,118	204,970	175,118
Обврски				
Позајмици	113,630	109,372	113,630	109,372
Обврски спрема добавувачи	54,623	44,361	54,623	44,361
Вкупни обврски	168,253	153,733	168,253	153,733

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради обезвреднување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност поради нивното краткорочно доспевање.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски спрема доверителите и обврски по кредити

Сметководствената вредност на обврските спрема доверителите и обврските по кредити соодветствува на нивната објективна вредност.

4   Значајни сметководствени проценки

При примената на сметководствените политики на Групата, опишани во Белешка 2 кон овие консолидирани финансиски извештаи, од Раководството се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентирани износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засноваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Несигурност во оценките

Обезвреднување кај нефинансиски средства

Загуби од обезвреднување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските токови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Обезвреднување кај финансиски средства

Обезвреднување на побарувања од купувачи и останати побарувања

Групата пресметува обезвреднување за побарувања од купувачи и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради обезвреднување за побарувањата од купувачи и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради обезвреднување кои се досега признати.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2018 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентирани вредности на овие средства се анализирани во Белешка 5 и 6. Фактички резултати, сепак, може да се разликуваат поради технолошка застареност.

Залихи

Залихи се евидентираат по пониската помеѓу набавната вредност (цена на чинење) и нето реализационата вредност. При оценката на нето реализационата вредност се земаат најобјективните докази / податоци кои се на располагање во периодот кога се правени оценките.

5 Недвижности, постројки и опрема

	Земјиште и градежни Објекти	Опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
На 01 јануари 2017 година				
Набавна вредност	297,815	147,621	3,370	448,806
Исправка на вредност	(100,947)	(124,656)	-	(225,603)
Нето евидентирана вредност	196,868	22,965	3,370	223,203
Промени во текот на 2017 година				
Почетна нето евидентирана вредност	196,868	22,965	3,370	223,203
Набавки на недвижности и опрема	5,426	5,645	-	11,071
Трансфер од вложувања во недвижности	-	(718)	-	(718)
Корекција на амортизација од претходни години (Белешка 15)	(1,027)	-	-	(1,027)
(Депрецијација) за годината	(6,424)	(5,074)	-	(11,498)
Продажби	-	(24)	-	(24)
Курсни разлики од преведување	79	(118)	-	(39)
Крајна нето евидентирана вредност	195,922	22,676	3,370	220,968
На 31 декември 2017 година				
Набавна вредност	303,320	152,406	3,370	459,096
Исправка на вредност	(108,398)	(129,730)	-	(238,128)
Нето евидентирана вредност	194,922	22,676	3,370	220,968
Промени во текот на 2018 година				
Почетна нето евидентирана вредност	194,922	22,676	3,370	220,968
Набавки на недвижности и опрема	1,943	8,883	-	10,826
Трансфер од вложувања во недвижности (Белешка 7)	(39)	-	-	(39)
Расходувања, нето	(2,753)	(45)	-	(2,798)
Корекција на амортизација од претходни години (Белешка 15)	(993)	-	-	(993)
(Депрецијација) за годината	(8,781)	(3,357)	-	(12,138)
Курсни разлики од преведување	-	85	-	85
Крајна нето евидентирана вредност	184,299	28,242	3,370	215,911
На 31 декември 2018 година				
Набавна вредност	302,335	159,023	3,370	464,728
Исправка на вредност	(118,036)	(130,781)	-	(248,817)
Нето евидентирана вредност	184,299	28,242	3,370	215,911

Продажби

Во текот на 2018 година, Групата расходува и продаде дел од својата опрема чија нето евидентирана вредност изнесува 2,798 илјади денари (2017: 24 илјади денари) (Белешка 22) и реализираше приходи во износ од 3,133 илјади денари (2017: 36 илјади денари) (Белешка 19).

Инвестиции во тек

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година, компонентите на инвестициите во тек се како што следи:

	2018	2017
Вложувања во:		
-Производен погон во Бугарија	3,370	3,370
	3,370	3,370

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Залог врз недвижностите, постројките и опремата

Со состојба на ден 31 декември 2018 година, Групата има дадено заложни права – хипотеки врз дел од своите недвижности (деловни објекти и земјиште), како гаранција за исполнување на обврските по позајмици (види Белешка 16). Проценетата вредност на овие недвижности, со состојба на датумот на Консолидираниот извештај за финансиска состојба, изнесува 3,531,045 Евра (2017 година: 3,531,045 Евра) (види Белешка 27)) додека нето евидентираната вредност изнесува 198,329 илјади денари.

6 Нематеријални средства

	Набавна вредност	Исправка на вредноста	Нето вредност
Капитализирани трошоци за стекнување на софтвер			
На 01 јануари 2017 година	3,567	(713)	2,854
Корекција на амортизација (Бел. 15)	-	(642)	(642)
На 31 декември 2017 година / 01 јануари 2018	3,567	(1,355)	2,212
Корекција на амортизација (Бел. 15)	-	(713)	(713)
На 31 декември 2018 година	3,567	(2,068)	1,499

7 Вложувања во недвижности за изнајмување

Овие вложувања се состојат од вложувања во деловен простор наменет за издавање под услови на оперативен наем. Усогласувањето на салдото на вложувањата помеѓу двата датума на известување е дадено во табелата во продолжение.

	Набавна вредност	Исправка на вредноста	Нето вредност
На 01 јануари 2017 година	32,413	(10,856)	21,557
Набавки	57	-	57
Трансфер од вложувања во недвижности, постројки и опрема	-	718	718
Корекција на депрецијација (Бел. 15)	-	(88)	(88)
(Депрецијација) за годината	-	(811)	(811)
На 31 декември 2017 година / 01 јануари 2018	32,470	(11,037)	21,433
Трансфер од вложувања во недвижности, постројки и опрема	39	-	39
Корекција на депрецијација (Бел. 15)	-	(708)	(708)
(Депрецијација) за годината	-	(812)	(812)
На 31 декември 2018 година	32,509	(12,557)	19,952

Во текот на 2018 година Групата оствари приход од издавање на деловниот простор под оперативен наем во износ од 2,491 илјади денари (2017: 2,491 илјади денари) (Белешка19).

Со состојба на 31 декември 2018 година, објективната вредност на вложувањата во недвижности, утврдена од страна на стручни лица вработени во Групата со примена на споредливи пазарни цени на тој датум изнесува 46,233 илјади денари (2017: 46,462 илјади денари).

8 Финансиски инструменти по категории

Евидентираниите вредности на финансиските средства и обврски на Групата признаени на датумот на известувањето можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин:

	2018	2017
Средства		
Фин. Средства расположливи за продажба		
Вложувања во акции	851	652
	851	652
Кредити и побарувања		
Финансиски побарувања	1,865	20
Побарувања од купувачи, нето	189,122	169,514
Парични средства и еквиваленти	13,983	5,584
	204,970	175,118
	205,821	175,770
Обврски		
Останати фин. Обврски по ам. Наб. Вред.		
Позајмици	113,630	109,372
Обврски кон добавувачи	54,623	44,361
	168,253	153,733

9 Вложувања

9.1 Вложувања во придружени друштва

Вложувањата во придружените друштва се состојат од удели во капиталот на некотиранни домашни и странски правни субјекти.

	%	Дејност	Земја на основање	2018	2017
Л.А. Хемија дооел, Скопје	40.36	Трговија	РМ	9,538	9,371
Адинг Схими Парс	40.00	Трговија	Иран	18,440	18,440
Адинг Хелас АБЕЕ		П/во и трг. Со		1,478	
Тесалоники	40.00	град.мат.	Грција		1,478
				29,456	29,289

Промените во сметката на вложувањата во придружените друштва во текот на 2018 и 2017 година е како што следи:

	2018	2017
На 1 јануари	29,289	29,272
Учество во добивка / (загуба)	167	17
На 31 декември	29,456	29,289

9.2 Финансиски средства расположливи за продажба

Со состојба на 31 декември 2018 финансиските средства расположливи за продажба се состојат од вложувања во хартии од вредност - акции кај домашни финансиски институции кои котираат на Македонската Берза за хартии од вредност во износ од 851 илјади денари (2017: 652 илјади денари).

Движењето на сметката на вложувањата е како што следи:

	2018	2017
На 01 јануари	652	561
Ефект од вреднување (Белешка 15)	199	91
На 31 декември	851	652

10 Финансиски побарувања

	2018	2017
Краткорочни позајмици без камата		
Странски друштва	1,845	-
Домашни друштва	20	20
	1,865	20

11 Побарувања од купувачи и останати побарувања

	2018	2017
Купувачи		
Во земјата	143,337	131,065
Во странство	47,582	40,547
Побарувања од придружени друштва	2,665	2,365
	193,585	173,977
Намалено за: резервирање поради обезвреднување	(4,463)	(4,463)
	189,122	169,514
Останати побарувања		
Побарувања од вработените	4,051	16,513
Пресметани трошоци	1,100	
Останати претплати	247	341
Претплати по даноци, акцизи и други давачки кон државата	92	165
Останати побарувања	91	-
	5,582	17,019
Намалено за: резервирање поради обезвреднување	(1,002)	(1,002)
	4,579	16,017
	193,701	185,531

Салдото на побарувањата од купувачите на 31 декември 2018 може да се анализира според следниве категории на кредитен ризик:

	Недоспеани неоштетени	Доспеани неоштетени	Оштетени	Вкупно
Набавна вредност	46,764	142,358	4,463	193,585
Исправка на вредност	-	-	(4,463)	(4,463)
Нето евидентирана вредност	46,764	142,358	4,463	189,122

Анализата на старосната структура на доспеаните неоштетени побарувања од купувачи со состојба на 31 декември 2018 година е како што следи:

	Домашни	Странски	Поврзани субјекти	Вкупно
Од 1 – 3 месеци	19,286	5,143	-	24,429
Од 3 – 6 месеци	4,145	1,201	-	5,346
Од 6 – 12 месеци	24,563	90	-	24,653
Над 1 година	50,091	35,520	2,319	87,930
	98,085	41,954	2,319	142,358

Салдото на побарувањата од купувачите на 31 декември 2017 може да се анализира според следниве категории на кредитен ризик:

	Недоспеани неоштетени	Доспеани неоштетени	Оштетени	Вкупно
Набавна вредност	29,337	140,177	4,463	173,977
Исправка на вредност	-	-	(4,463)	(4,463)
Нето евидентирана вредност	29,337	140,177	-	169,514

Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Анализата на старосната структура на доспеаните неопштетени побарувања од купувачи со состојба на 31 декември 2017 година е како што следи:

	Домашни	Странски	Вкупно
Од 1 – 3 месеци	17,113	12,068	29,181
Од 3 – 6 месеци	4,707	11,471	16,178
Од 6 – 12 месеци	3,151	12,285	15,436
Над 1 година	22,284	57,098	79,382
	47,255	92,922	140,177

Промените во сметката на резервирање поради обезвреднување за разгледуваниот период е како што следи:

	2018	2017
На 1 јануари	4,463	4,519
Резервирање поради обезвреднување	-	56
На 31 декември	4,463	4,463

Во текот на 2018 година Групата изврши непосреден отпис на побарувањата поради нивната целосна ненаплатливост, на товар на добивката за тековната година, во износ од 6,168 илјади денари (2017: 8,416 илјади денари) (види Белешка 22).

12 Залихи

	2018	2017
Суровини и други материјали	15,689	30,642
Трговски стоки	15,672	16,792
Готови производи	8,999	7,050
	40,360	54,484

13 Парични средства и еквиваленти

	2018	2017
Денарски и девизни сметки кај домашни банки	13,837	5,478
Готовина во благајна	146	106
	13,983	5,584

14 Нетековни средства наменети за продажба

Средствата наменети за продажба, кои на 31 декември 2018 година изнесуваат 1,763 илјади Денари (2017: 1,763 илјади Денари), се состојат од станбен и деловен простор стекнат по пат на компензација (размена) на побарувањата кои произлегуваат од редовните деловни активности на Групата со своите деловни комитенти.

15 Капитал

Акционерски капитал на Матичното Друштво – Адинг АД

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година, регистрираниот акционерски капитал на Матичното Друштво изнесува 3,857,636 Евра, чија денарска противвредност, на датумот на основање изнесува 212,898 илјади денари. Истата е поделена на 386,400 обични и во целост платени акции со номиналната вредност по акција од 9.983 Евра. Импелитите на обичните акции имаат право на глас во Собранието на Матичното Друштво, право на исплата на дел од добивката и право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата односно стечајната маса на Матичното Друштво.

Согласно акционерската книга на Матичното Друштво, на 31 декември 2018 нема ограничувања на правата засновани на закон и/или Одлука на надлежен орган во однос на тргување со истите (2017 година: кај 100 обични акции односно 0.03% од вкупниот акционерски капитал на Матичното Друштво има ограничувања на правата засновани на закон и/или Одлука на надлежен орган во однос на тргување со истите).

Структурата на акционерскиот капитал на Матичното Друштво и Групата на датумите на известување е како што следи:

Матично Друштво

	31 декември 2018	31 декември 2017
Зоран Петровски	8.45%	8.45%
Љупчо Атанасовски	6.84%	6.83%
Благој Дончев	7.34%	7.34%
Биро Проект дооел, Скопје, РМ (100 % подружница на Матичното Друштво – Адинг	5.45%	5.45%
Останати	71.93%	71.93%
	100.00%	100.00%

Група

	31 декември 2018	31 декември 2017
Зоран Петровски	8.93%	8.93%
Љупчо Атанасовски	7.22%	7.22%
Благој Дончев	7.76%	7.76%
Останати	76.09%	76.09%
	100.00%	100.00%

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година, учеството на Биро Проект дооел – 100 % подружница на Матичното Друштво – Адинг АД, во акционерскиот капитал на Групата е елиминирани во износ од 9,516 илјади денари.

Прегледот на движењето на издадените акции на Групата во текот на 2018 и 2017 година е како што следи:

	Број на акции			Износ (000 МКД)		
	Во оптек	Сопстве ни	Вкупно регистрир ани	Во оптек	Сопстве ни	Вкупно регистрир ани
01 јануари 2017	366,955	19,445	386,400	202,185	10,713	212,898
Откуп на сопств. акции	(14,932)	14,932	-	(8,227)	8,227	-
31 декември 2017	352,023	34,377	386,400	193,958	18,940	212,898
01 јануари 2018	352,023	34,377	386,400	193,958	18,940	212,898
31 декември 2018	352,023	34,377	386,400	193,958	18,940	212,898

Капитал (продолжува)

Резерви

	Задол. резерви	Ревалор. резерви	Инвест. резерви	Преведување на странско работење	Вкупно
01 Јануари 2017	47,185	-	7,408	972	55,565
Распоред на нераспоредена добивка	15	-	-	-	15
Вреднување по објективна вредност (Бел.9.2)	-	91	-	-	91
Преведување на странско работење	-	-	-	(4,685)	(4,685)
31 декември 2017	47,200	438	7,408	(4,863)	50,183
01 јануари 2018	47,200	438	7,408	(4,863)	50,183
Распоред на нераспоредена добивка	17	-	-	-	17
Вреднување по објективна вредност (Бел.9.2)	-	199	-	-	199
Преведување на странско работење	-	-	-	24	24
31 декември 2018	47,217	637	7,408	(4,839)	50,423

Распределба на акумулирани добивки

Во текот на 2018 година согласно Одлука на Собранието на Акционерите од 17 мај 2018 година, Матичното Друштво распредели дел од својата акумулирана добивка за дивиденди, награди и стимули на членовите на управен одбор во вкупен износ од 10,370 илјади денари (2017: 9,112 илјади денари).

Во текот на 2018 година, Матичното Друштво исплати дивиденди и награди на вработените во износ од 6,433 илјади денари (2017: 3,191 илјади денари).

Корекции утврдени од претходни години

Во текот на 2018, Групата изврши корекција / намалување на салдото на нераспределената добивка врз основа на идентификувани грешки од минати периоди поврзани со износите на признаената депрецијацијата и амортизација на недвижности, постројки и опрема, вложувањата во недвижности и нематеријални средства во вкупен износ од 2,414 илјади денари (2017: 1,757 илјади денари).

16 Позајмици

	2018	2017
Долгорочни позајмици со камата		
Комерцијална банка АД Скопје		
МКД 95,234,131; Рок на враќање 16 декември 2021; кам.стапка од 5.5% годишно	40,817	55,565
МКД 12,000,000; Рок на враќање 16 мај 2021; кам.стапка од 5.50% годишно	4,143	6,000
МКД 10,000,000; Рок на враќање 22 октомври 2021; кам.стапка од 5.50% годишно	4,048	5,595
МКД 6,000,000; Рок на враќање 10 август 2019; кам.стапка од 6% годишно	1,333	3,333
МКД 7,000,000; Рок на враќање 21 декември 2019; кам.стапка од 5.5% годишно	2,333	4,667
МКД 10,000,000; Рок на враќање 07 февруари 2020; кам.стапка од 4.10% годишно	3,889	7,222
МКД 12,000,000; Рок на враќање 25 април 2020; кам.стапка од 4.10% годишно	5,333	9,333
ТТК Банка АД, Скопје		
МКД 18,000,000; Рок на враќање 25 март 2018; кам.стапка од 8% годишно	-	3,238
Уникредит Булбанк АД Софија		
ЛЕВ 150,000; Рок на враќање 5 август 2018; кам.стапка од 9.45% годишно;	8,499	13,360
Вкупно долгорочни позајмици	70,395	108,313
Намалено за тековна доспеаност	(30,832)	(33,051)
Долгорочен дел на долгорочните позајмици	39,563	75,262
Позајмици со камата		
Комерцијална Банка ад, Скопје:		
МКД 1,000,000; Рок на враќање 17 октомври 2019; кам.стапка од 2.2% годишно	832	431
МКД 1,000,000; Рок на враќање 08 февруари 2018; кам.стапка од 4.1% годишно	-	628
МКД 15,000,000; Рок на враќање 20 декември 2019; кам. стапка од 1.60%	15,000	-
МКД 10,000,000; Рок на враќање 11 јуни 2019; кам. стапка од 1.60%	9,759	-
Халк Банка ад, Скопје:		
МКД 5,500,000; рок на враќање 21 мај 2019; кам. стапка од 5.50%	1,100	-
МКД 9,225,000; рок на враќање 06 јуни 2019; кам. стапка од 3.50%	8,944	-
ПроКредит Банка ад, Скопје:		
МКД 18,000,000; рок на враќање 04 февруари 2019; кам. стапка од 3.75%	7,600	-
Вкупно краткорочни позајмици	43,235	1,059
Тековна доспеаност на долгорочните позајмици	30,832	33,051
Краткорочни позајмици и тековна доспеаност	74,067	34,110

Планот за отплата на долгорочните позајмици е обелоденет во Белешката 3.4. Прегледот на хипотеките е обелоденет во Белешката 27.

17 Обврски спрема добавувачи и останати обврски

	2018	2017
Добавувачи		
Во земјата	44,186	18,601
Во странство	9,082	23,883
Придружени друштва	1,355	1,877
	54,623	44,361
Останати обврски		
Обврски по дивиденди и награди	12,759	22,024
Обврски по даноци и придонеси	2,288	4,251
Обврски за неисплатени плати	3,568	4,023
Пресметани трошоци	112	78
Останати обврски	1,026	279
	19,753	30,655
	74,376	75,016

18 Приходи од продажба

	2018	2017
Готови производи	351,736	367,022
Приходи од градежни услуги	62,325	43,959
Трговски стоки	11,056	9,244
Услуги и останати приходи од продажба	5,193	5,448
	430,310	425,673
Од кои:		
Приходи од продажба на домашен пазар	276,378	378,456
Приходи од продажба на странски пазари	152,428	45,436
Приходи од продажба на придружени друштва на домашен пазар	1,504	1,781
	430,310	425,673

19 Останати деловни приходи

	2018	2017
Приходи од наемнини	2,491	2,491
Добивка од продажба на недвижности постројки и опрема (Белешка 5)	3,133	36
Приходи од донации	1,318	-
Наплата на целосно резервирани побарувања	549	249
Отпис на обврски и вишоци по попис	254	295
Останати приходи	1,808	4,319
	9,553	7,390

Во текот на 2018 година, Матичното Друштво склучи Договор за доделување на финансиска поддршка од 31 август 2018 со Влада на Република Северна Македонија. Финансиската поддршка се однесува за инвестициски проект – изградба на нови односно адаптација, реконструкција или доградба на веќе постоечки објекти, набавка на опрема, машини и постројки и отварање на нови работни места. Согласно Договорот, Матичното Друштво се обврзува да инвестира износ не помал од 29,545 илјади денари како оправдани инвестициски трошоци во период од 01 јануари 2017 до 31 декември 2021 година. Понатаму, Владата на Република Северна Македонија се обврзува дека ќе му додели на Матичното Друштво државна помош односно исплата на парични средства со максимален годишен износ најмногу 10% од износот на оправдани инвестициски трошоци реализирани од страна на Друштвото, но не повеќе од 1,000,000 Евра (еден милион евра) во денарска противвредност. Финансиската поддршка се исплаќа на годишно ниво за временски период од пет години. Со состојба на 31 декември 2018, Матичното Друштво има примено 1,318 илјади денари.

20 Материјали, услуги и набавна вредност на продадени стоки

	2018	2017
Материјали	167,144	167,439
Услуги од надворешни субјекти	43,229	36,050
Набавна вредност на продадени стоки	92,993	67,405
	303,366	270,894

21 Трошоци за користи за вработените

	2018	2017
Нето плати и надоместоци на плати	49,939	52,137
Персонален данок и придонеси од плати	19,706	21,849
Награди на членовите на УО	3,731	15,992
	73,377	88,978

22 Останати деловни трошоци

	2018	2017
Промоција, пропаганда и реклама	9,664	10,008
Надоместоци за службени патувања	6,719	10,369
Отпис и резервирање поради обезвреднување на побарувања (Белешка 11)	6,168	8,416
Правни, консултантски и др.интелектуални услуги	4,633	6,550
Премии за осигурување	2,901	3,048
Неотпишана вредност на отуѓени и расход. недвижности, постројки и опрема (Белешка 5)	2,798	24
Даноци и придонеси независни од резултатот	1,306	1,273
Банкарски услуги и членарини	1,172	1,061
Кусоци	45	66
Останати трошоци	4,131	4,749
	36,739	45,564

23 Финансиски приходи и расходи

	2018	2017
Приходи		
Камати	19	193
Позитивни курсни разлики	364	1,582
	383	1,775
Расходи		
Камати	(5,142)	(6,938)
Негативни курсни разлики	(586)	(425)
	(5,728)	(7,363)
Нето финансиски (расходи)	(5,346)	(5,588)

24 Данок на добивка

Усогласувањето на данокот на добивка според консолидираниот извештај за сеопфатна добивка е како што следи:

	2018	2017
Добивка пред оданочување	10,201	6,906
Непризнаени расходи за даночни цели од тековната година	42,347	39,721
Даночен кредит за трошоци со одложено признавање	-	-
Даночна основа	52,548	46,627
Намалување на даночна основа	(556)	(4,223)
Даночна основа по намалување	51,992	42,404
Даночна стапка	10%	10%
Данок на добивка пред намалување	5,199	4,240
Намалување на данокот на добивка	-	-
Данок на добивка за годината	5,199	4,240
Ефективна даночна стапка	50.97%	61.41%

25 Заработувачка по акција

Заработувачка по акција (основна и разводнета) е пресметана по пат на делење на добивката која припаѓа на имателите на обични акции (по намалувањето за делот од добивката по оданочување за имателите на приоритетни акции), со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на годината.

	2018	2017
Заработувачка која припаѓа на имателите на обични акции на Групата	5,002	2,666
Пондериран просечен број на обични акции во оптек	356,238	356,238
Основна заработувачка по акција (денари по акција)	14	7

26 Трансакции со поврзани субјекти

За потребите на овие консолидирани финансиски извештаи, поврзани субјекти, со кои Групата има трансакции во нормалниот тек од деловното работење, се придружените друштва. Салдата и обемот на трансакциите на Групата со поврзаните субјекти со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2018 и 2017 се:

	Побарувања	Обврски	Приходи	Расходи
2018				
Придружени друштва				
Во земјата				
Л.А. Хемија доо, Скопје, РСМ	614	1,355	1,504	2,622
Во странство				
Адинг Хелас АБЕЕ Тесалоники	-	-	-	-
Адинг Схими Парс, Иран	2,051	-	-	-
Клучен раководен кадар	7,631	4,265	479	-
Краткорочни надомести за клучен раководен кадар	-	-	-	5,722
	10,296	5,620	1,983	8,344
2017				
Придружени друштва				
Во земјата				
Л.А. Хемија доо, Скопје, РСМ	315	1,877	1,864	5,034
Во странство				
Адинг Хелас АБЕЕ Тесалоники	-	-	-	-
Адинг Схими Парс, Иран	2,050	-	-	-
Клучен раководен кадар	16,925	13,896	323	-
Краткорочни надомести за клучен раководен кадар	-	-	-	9,177
	19,290	15,773	2,187	14,211

27 Неизвесни и превземени обврски

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2018 година, не се покренати судски постапки против Групата (2017: нема). Не се антиципирани материјално значајни обврски кои би произлегле од потенцијални судски постапки бидејќи професионалните правни совети покажуваат дека нема веројатност за појава на значителни загуби.

Неизвесни и превземени обврски (продолжува)

Хипотеки

Прегледот на дадените хипотеки со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година е како што следи:

Опис на недвижноста	Еур	2018 година	Еур	2017 година
		000 Мкд		000 Мкд
Деловен центар на улица Кузман Шапкарев бр.5	850,000	52,271	850,000	52,275
Производни комплекси земјиште во Горче Петров	1,850,000	113,766	1,850,000	113,775
Административен простор на улица Иво Лола Рибар бр.58	321,395	19,764	321,395	19,766
Производен погон во Бугарија	312,500	192,172	312,500	19,216
Постројки и опрема во сопственост на Друштвото	197,150	12,124	197,150	12,125
	3,531,045	390,097	3,531,045	217,157

Гаранции

Со состојба на 31 декември 2018 година Групата има превземени обврски за издадени краткорочни гаранции во износ од 1,957 илјади денари (2017: 1,957 илјади денари).

Даночни обврски

Даночните книги и евиденцијата на Групата за 2018 година не се ревидирани од страна на даночните власти, поради што евидентираните даночни обврски во овие консолидирани финансиски извештаи не може да се сметаат за конечни.

Дополнителните даноци и евентуалните санкции кои би можеле да произлезат доколку биде извршена таква даночна инспекција не може да се утврдат со разумна сигурност.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во консолидираните финансиски извештаи.

Финансиски договорни обврски

Согласно Договорот за рамковен кредит број 02-100-4016/1 склучен на 16 декември 2014 година, помеѓу Комерцијална Банка АД Скопје и Матичното Друштво, Матичното Друштво е обврзано за времетраење на кредитот без претходна согласност на банката, да не објавува и врши исплати на дивиденди доколку кредитот што се одобрува претставува над 10% од капиталот на Матичното Друштво.

Со состојба на 31 декември 2018 одобренiot кредит во износ од 40,817 илјади денари (2017: 655,564 илјади денари) претставува 11.7% (2017: 16%) во однос на капиталот на Друштвото. Со претходна согласност на Банката, Матичното Друштво има објавено дивиденди, награди и стимули на раководството во износ од 10,370 илјади денари (2017: 9,112 илјади денари) што претставува 2.97% (2017: 2.64 %) од вредноста на капиталот на 31 декември 2018 година.

Неизвесни и превземени обврски (продолжува)

Понатаму, согласно Договорот за кредит број 02-462-3207460.3 склучен на 22 октомври 2014 година на износ од 10,000 илјади Денари и Договорот за кредит број 02-462-320715.4 склучен на 16 мај 2014 година на износ од 12,000 илјади Денари, помеѓу Комерцијална Банка АД Скопје и Матичното Друштво, Матичното Друштво е обврзано за времетраење на кредитот, да одржува финансиски коефициенти, како што следи:

- а. Коефициент (вкупен долг во однос на капитал) - максимум од 2:1;
- б. Степен на сервисирање на долгот – минимум 1;

Следната табела ги прикажува остварените коефициенти согласно одредбите од претходно споменатиот договор.

Коефициент	2018	2017
а. Коефициент на долг (вкупен долг во однос на капитал)	0.30	0.28
б. Степен на сервисирање на долгот	0.71	0.61

Со свој допис од 08 април 2019 година, Банката ја изрази својата согласност / одобрување во врска со остварениот коефициент на сервисирање на долгот.

28 Известување по оперативни сегменти

На 31 декември 2018 и 2017 година, Групата е еден деловен сегмент односно производство и пласман на адигиви и материјали за градежна индустрија. Продажбите ги остварува на домашен и странски пазар како што следи:

	2018	2017
Република Македонија	277,882	335,507
Европска унија	60,294	4,762
Останати	92,134	85,404
	430,310	425,673

29 Настани по датумот на известување-

По 31 декември 2018 година-датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие консолидирани финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на консолидираните финансиски извештаи.

Следниве настани се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи:

- На 11 февруари 2019 година, Матичното Друштво склучува договор за краткорочен кредит бр. КР2019/3979 во Халк Банка АД Скопје на износ од 5,400 илјади денари за обртни средства, со фиксна каматна стапка од 5.50% годишно и рок на враќање до 11 февруари 2020 година.
- на 22 февруари 2019 година, Матичното Друштво склучува Анекс 1 на Договор за рамковен револвинг денарски кредит за пречекорување на средствата на сметките за тековно работење бр. 02-100-2063/2 од 11.06.2018 година со Комерцијална Банка АД Скопје, со што рамквниот лимит од 10,000 илјади денари се зголемува на 20,000 илјади денари.
- На 14 февруари 2019 година, Матичното Друштво откупи 1,000 сопствени акции по цена од 660 денари за акција.

Настани по датумот на известување (продолжува)

- На седницата на Надзорниот одбор одржана на 04 декември 2018 година донесена е одлука за престанок на мандатот на членовите на Управниот одбор на Матичното Друштво, Петре Филиповски и Дончо Каракутов заклучно со 31 декември 2018 година, поради пензионирање. Новоназначени членови се Цеков Даниел и Горан Атанасовски.